

УДК 338.48

А. Голод

*д.е.н., доцент,
завідувач кафедри туризму*

М. Базюк

*студентка факультету туризму,
Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського*

ДЕСТИНАЦІЯ ЯК ФОРМА ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ТУРИСТИЧНИХ СИСТЕМ

Значного поширення в сучасній українській туристичній регіоналістиці набуло уже давно відоме у зарубіжній науці поняття дестинації, яку трактують загалом як локальну туристичну систему (територіальну одиницю), що має спільні риси із традиційною для національної рекреаційної географії концепцією територіальних рекреаційних систем.

Зауважимо, що засновник концепції дестинацій Н. Лейпер цілком слушно вважав туризм системою взаємодії регіону, який генерує туристів, та регіону, що приймає туристів [5]. Отже, з одного боку автор наголошував на системності категорії туризму, а з іншого – звертав увагу на те, що саме дестинація у ній відіграє ключову роль.

На наш погляд, дестинацію найдоцільніше аналізувати власне у структурі регіональної туристичної системи, яку ми трактуємо як складну, відкриту, частково саморегульовану систему, що формується на базі регіону під впливом туристичних потоків; складається із соціальної, ресурсної, інфраструктурної, організаційної, управлінської, науково-освітньої та інформаційної підсистем [2]; основною метою функціонування якої в сучасних умовах є інноваційний розвиток туризму в регіоні.

У класичному розумінні дестинацію вважають системою «шістьох А»: атракції (attractions), доступність (accessibility), зручності (amenities), посередники та допоміжні служби (ancillary services),

організація діяльності туристів (activities), наявність підготовленого туристичного продукту (available packages) [1, с. 160].

Водночас досі серед науковців поширеним є надто спрощене і утилітарне розуміння дестинації як місця призначення туриста, місця, де він має реалізувати мету своєї подорожі; певного туристичного об'єкта. Інколи дестинацію вважають своєрідним тур-продуктом, приписуючи їй відповідні властивості, наприклад, життєвий цикл [4].

Хоча здебільшого дестинацію вважають територіальну одиницю локального характеру, є також підходи, що обґрунтовують використання цього терміна на рівні регіону (наприклад, «регіональна туристична дестинація» [3, с. 6]. Проте очевидно, що навіть у великих туристичних центрах доцільно виділяти щонайменше кілька дестинацій, які хоча і мають між собою тісні просторові зв'язки, та все ж є відносно самостійними щодо здійснення туристичної діяльності. З огляду на це ми трактуємо дестинацію як локальну територіальну одиницю – форму просторової організації туристичної діяльності на базі компактно розташованих туристичних об'єктів [2]. Це, безумовно, не виключає системного характеру таких форм, однак передбачає їхню відносно просту структуру та чітку просторову локалізацію. Варто звернути увагу, що дестинації загалом можуть бути локалізовані точково (на основі певного туристичного об'єкта, закладу), ареально (наприклад, морське узбережжя, гірський хребет) і лінійно (екскурсійний маршрут).

Дотримуючись системного підходу та викладених вище міркувань, вважаємо, що для того, щоб бути дестинацією, певна туристична локація повинна пройти такі стадії розвитку:

1. Первинна (наявні лише потенційні туристичні об'єкти та ресурси, туристичну діяльність не здійснюють).

2. Інформаційна (у результаті інформаційного обміну формується туристична привабливість, з'являються перші відвідувачі).

3. Організаційна (у процесі зростання зацікавленості щодо відвідування туристичних ресурсів (об'єктів) території починається її організоване туристичне використання – уведення до групових маршрутних турів та екскурсійних маршрутів, які реалізують туристичні підприємства).

4. Інфраструктурна (поява нових об'єктів інфраструктури, суб'єктів підприємницької діяльності, що спрямовані на задоволення

туристичного попиту, який зростає, перетворення туристичної локації на дестинацію).

Отже, дестинацію можна трактувати як системне утворення – елементарну форму просторової організації регіональних туристичних систем, що не лише концентрує на собі туристичні потоки, а й може бути оптимальним об'єктом регіонального управління у сфері туризму.

Ключові слова: дестинація, регіональна туристична система, локація.

Список використаних джерел

1. Головчан А. І. Теоретико-методологічні підходи до визначення сутності туристичних дестинацій та управління ними / Головчан А. І. // Торгівля і ринок України. – 2009. – № 27. – С. 157–162.
2. Голод А. П. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія / А. П. Голод. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 350 с.
3. Леонт'єва Ю. Ю. Формування та реалізація стратегії розвитку регіональної туристичної дестинації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05 / Леонт'єва Ю. Ю. – Харків, 2010. – 21 с.
4. Лужанська Т. Ю. Стратегії розвитку регіональних туристичних дестинацій / Лужанська Т. Ю. // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка. – 2014. – Вип. 2. – С. 175–180.
5. Leiper N. The Framework of Tourism: Towards a Definition of Tourism, Tourist and the Tourist Industry / Leiper N. // Annals of Tourism Research. – 1979. – Vol. 6, № 4. – P. 390–407.